

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS, VĮ LIETUVOS
AUTOMOBILIŲ KELIŲ DIREKCIJOS, SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR FARMACIJOS
SPECIALISTŲ KOMPETENCIJŲ CENTRO, LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ
UNIVERSITETO, VILNIAUS JONO BASANAVIČIAUS PROGIMNAZIJOS, VILNIAUS
„RYTO“ PROGIMNAZIJOS, VILNIAUS BALTUPIŲ PROGIMNAZIJOS VEIKLOS
SRITYSE**

TURINYS

1.	KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI.....	3
2.	KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKLOS SRITYSE, SUSIJUSIOSE SU INOVATYVIŲ PIRKIMŲ VYKDYMU.....	5
2.1.	Nesant vientiso, nuoseklaus ir aiškaus reglamentavimo kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo.....	7
2.2.	Neužtikrinama inovatyvių viešųjų pirkimų vykdymo centralizuota priežiūra bei įstaigų vidinė kontrolė.....	9
2.3.	Korupcijos rizikos veiksniai Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centre vykdant inovatyvius pirkimus.....	11
2.3.1.	Nenuoseklus ir dviprasmiškas procedūrų reglamentavimas sudaro sąlygas skirtingai taikyti inovatyvių viešųjų pirkimų procedūras.....	11
2.3.2.	Neužtikrinama pirkimo komisijos narių interesų konfliktų kontrolė, komisijos vykdomų procedūrų atsekamumas, procesų skaidrumas.....	15
2.4.	Korupcijos rizikos veiksniai Vilniaus Jono Basanavičiaus, Vilniaus „Ryto“ ir Vilniaus Baltupių progimnazijų veiklos srityse, susijusiose su inovatyvių viešųjų pirkimų vykdymu.....	17
2.4.1.	Baltupių ir Ryto progimnazijose neatliekamos rinkos tyrimo procedūros arba jos atliekamos formaliai, nesilaikant įstaigos reglamentavimo.....	17
2.4.2.	Ne visi J. Basanavičiaus ir Ryto progimnazijų pirkimo komisijos nariai yra pateikę deklaracijas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka...20	
2.4.3.	Vilniaus Ryto progimnazijoje, vykdant maitinimo paslaugų pirkimą, nebuvo atskirtos pirkimo inicijavimo, organizavimo ir vykdymo funkcijos.....	22
2.4.4.	Ryto progimnazijoje nedokumentuojamas arba netinkamai dokumentuojamas sprendimų priėmimas, neužtikrinamas pirkimo procedūrų atsekamumas, taip pat, tobulintina pirkimo komisijos darbo organizavimo tvarka.....	24
2.5.	Korupcijos rizikos veiksniai Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vykdytuose inovatyviuosiuose pirkimuose.....	25
2.5.1.	Didžioji dalis mažos vertės pirkimų vykdoma neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant tik vieną potencialų tiekėją.....	25
2.5.2.	Neužtikrinama pakankama asmenų, dalyvaujančių pirkimų procedūrose viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė.....	27
3.	MOTYVUOTOS IŠVADOS / PASTABOS.....	29

4.	PASIŪLYMAI.....	31
5.	ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR KITA INFORMACIJA.....	34

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė inovatyvių pirkimų vykdymo srityje atlikta pirmą kartą. Vertinta, ar valstybės ir / ar savivaldybės institucijų ir įstaigų¹ (toliau – įstaigos) numatytas vidinis teisinis reglamentavimas yra pakankamas, išsamus ir aiškus, kad būtų užtikrintas skaidrus inovatyvių pirkimų procedūrų vykdymas ir nebūtų sudaromos prielaidos korupcijos rizikoms kilti, taip pat įstaigų veikla planuojant, inicijuojant ir vykdant inovatyvius pirkimus, bei tokių pirkimų vykdymo kontrolė.

Analizuotas laikotarpis nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2020 m. balandžio 1 d.

Tikslas: antikorupciniu požiūriu įvertinti įstaigų veiklą inovatyvių pirkimų vykdymo srityje, nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, taip pat pateikti pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir / ar korupcijos riziką, siekiant minėtos srities skaidrumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Išanalizavus praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas: institucijų ir įstaigų veikla inovatyvių pirkimų vykdymo veiklos srityje.

Subjektai:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;

VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija;

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras;

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas;

Vilniaus Baltupių progimnazija.

Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija;

Vilniaus „Ryto“ progimnazija.

---

¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija, Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija, Vilniaus „Ryto“ progimnazija, Vilniaus Baltupių progimnazija.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė;
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (subjektų atstovams pateikti klausimai el. paštu², telefonu visą analizės atlikimo laikotarpį);
4. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (viešai prieinama informacija, duomenų bazės ir pan.).

Atliekant korupcijos rizikos analizę nagrinėta ir / ar vertinta:

1. Korupcijos rizikos analizės išvados priede Nr. 1 išvardinti teisės aktai, dokumentai ir kita informacija.
2. Įstaigų interneto svetainėse skelbiama informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.
3. Įstaigų raštu³, elektroniniu paštu ir telefonu pateikta informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.
4. Viešųjų pirkimų tarnybos interneto tinklapyje, Centriniam viešųjų pirkimų portale ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje pateikta informacija.
5. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios įstaigų veiklos sritį, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.
6. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos turima ir / ar pasiekiami informacija, susijusi su analizuojam įstaigų veiklos sritimi.
7. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Rengiant korupcijos rizikos analizės išvadą, taip pat atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo 15 punkte numatytus kriterijus.

---

² Informacija gauta el. paštu tomas.motieka@stt.lt

³ Įstaigų atsakymai į 2021-04-27 raštą reg. Nr. 4-01-3216; 2021-06-28 raštą reg. Nr. 4-01-4947; 2021-06-28 raštą reg. Nr. 4-01-4939

Korupcijos rizikos analizės išvados, padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis⁴.
2. Galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose veiklos srityse.
3. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.
4. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.
5. Reikalavimus laikytis įprastos darbo tvarkos.
6. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.
7. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
8. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jei prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

2. KORUPCIJOS RIZIKA VEIKLOS SRITYSE, SISIJUSIOSE SU INOVATYVIŲ PIRKIMŲ VYKDYMU

Inovatyvių produktų ir tobesnių technologinių sprendimų kūrimas užtikrina Lietuvai globalios pasaulinio lygio inovacijų kūrėjos statusą tarptautinėje arenoje. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, be kita ko, atsakinga ir už inovacijų vystymą bei rėmimą valstybėje, teigia, kad inovacijos galėtų būti vienas iš pagrindinių veiksnių, spartinančių Lietuvos ekonomikos plėtrą ir užtikrinančių ekonomikos augimą⁵. Siekiant didinti Lietuvos inovacinių potencialą ir skatinti inovacines veiklas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė vykdo Inovacijų reformą, apimančią inovacijų sistemos sąrangos pertvarką bei įrodymais pagrįsto valdymo modelio sukūrimą, inovacijų skatinimo sistemos plėtrą ir inovatyvių investicijų pritraukimo sistemos sukūrimą⁶. Ir nors

---

⁴ Sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2020“ duomenimis, atsižvelgus į gyventojų nuomonę, kyšininkavimo indeksas (kyšio prievartavimo / davimo) per pastaruosius 5 metus bendrojo lavinimo mokyklose sudaro 0,1, o universitetuose bei kolegijose yra 0,0. Kitos įstaigos, kuriose atlikta KRA, minėtame sociologiniame tyrime neminimos.

⁵ Prieiga internete: <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/inovaciju-veiklos-sritis> žiūrėta 2021-06-22.

⁶ Prieiga internete: <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/inovaciju-veiklos-sritis/inovaciju-reforma> žiūrėta 2021-06-22.

minėta reforma savo esme orientuota į mokslo ir verslo bendradarbiavimą, inovacijos viešajame sektoriuje, taip pat, yra skatintinos. Teigiama, kad viena iš Lietuvos inovacijų sistemos silpnųjų pusių yra nepakankamas inovacijų paklausos priemonių naudojimas, o viešieji pirkimai yra būtent tas būdas skatinti inovacijas viešajame sektoriuje⁷. Ši nuostata, be kita ko, yra įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo 20 straipsnyje⁸.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) š. m. gegužės 25 d. raštu reg. Nr. 2D-1494 (3.28 E) pateikė informaciją, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. iki š. m. balandžio 1 d. nevykdė inovatyvių viešųjų pirkimų. Š. m. gegužės 31 d. el. paštu paprašius patikslinti informaciją, tą pačių metų birželio 8 d. el. paštu ŽŪM pateikė informaciją apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ koordinuotus projektus, kurių metu kiti viešojo ir privataus sektoriaus subjektai galėjo vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus. ŽŪM nurodė, kad už priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ yra atsakingas ŽŪM Mokslo ir inovacijų skyrius. Atkreiptinas dėmesys, kad ŽŪM kartu su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA), įgyvendina paramos skyrimą EIP veiklos grupėms, pasinaudojus kuria, būtų vykdomi atitinkami projektai, o jiems įgyvendinti EIP veiklos grupių dalyviai ir organizuoja atitinkamus pirkimus. ŽŪM informavo, kad koordinuodama minėtą priemonę I – jame jos įgyvendinimo etape, inicijuoja EIP veiklos grupių galimybių studijų rengimą, organizuoja ekspertinį vertinimą ir jų svarstymą EIP priežiūros komitete⁹, teikia rekomendacijas dėl tinkamumo finansuoti. Sprendimas dėl EIP veiklos grupės projekto galimybių studijoms įgyvendinti informinamas ŽŪM kanclerio potvarkiu ir NMA informuojama apie ŽŪM sprendimus. II – jame etape vyksta paraiškų teikimas EIP veiklos grupių galimybių studijų projektų įgyvendinimui. Paraiška teikiama NMA, atliekama administracinė patikra ir vertinimas. Paraiškos svarstomos ŽŪM ir priimamas sprendimas, kuris įtvirtinamas kanclerio potvarkiu. Įgyvendinant patvirtintą projektą už išlaidų valdymą ir kontrolę atsakinga NMA¹⁰.

Pareiškėjai vykdo pirkimus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai

⁷ Prieiga internete: <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/inovaciju-veiklos-sritis/parama-inovaciju-pletrai/inovaciju-paklausos-skatinimas> žiūrėta 2021-06-22.

⁸ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3a00ca517f7d11e89188e16a6495e98c/asr> žiūrėta 2021-06-22.

⁹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d2586e9076ae11eb9601893677bfd7d8>

¹⁰ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/629e83902cf611e4a83cb4f588d2ac1a/asr>

vystyti“ įgyvendinimo taisyklių¹¹ (toliau – Įgyvendinimo taisyklės) reikalavimus: EIP projekte numatytos prekės ir paslaugos turi būti įsigytos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu. Subjektas, kuriam Viešųjų pirkimų įstatymas netaikomas, vadovaujasi Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-924 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“¹². ŽŪM informavo, kad laikotarpiu nuo 2018-01-01 iki 2021-04-01 buvo pateikta 35 Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių projektų, tinkamų teikti paraiškas gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“, galimybių studijos. Paraiškas pateikė 10 subjektų iš kurių daugiausiai paraiškų – 6, pateikė Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir pagal minėtą priemonę, analizuojamu laikotarpiu, vykdant įvairius projektus atliko 82 pirkimus. Toliau KRA analizuojama subjektų veikla, susijusi su šių pirkimų vykdymu, įgyvendinant projektus gavus finansavimą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ (žiūrėti Išvados 2.5. ir 2.6. skirsnius).

2.1 Nesant vientiso, nuoseklaus ir aiškaus reglamentavimo kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad nors viešuosius pirkimus reguliuojantys teisės aktai leidžia vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus, pastebėtina, kad teisinis inovatyvių viešųjų pirkimų vykdymo reguliavimas yra fragmentiškas ir apima tik Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo atskiras nuostatas, bei Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gaires¹³ (toliau – Gairės), patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938 „Dėl inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairių patvirtinimo“. Atkreiptinas dėmesys, kad pastarasis teisės aktas yra tik

¹¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/44461c91f4df11e8b5e8d681eb86525b?ifwid=-w4wfgbe1o>

¹² Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/61051eb07af111e48d20daf2927aba7d/asr>

¹³ Prieiga internete:

https://eimin.lrv.lt/uploads/eimin/documents/files/Inovacijios/LR%20Ukmin%20isakymas%20del%20inovatyviuju%20pirkimu%20gairiu_14-12-29.pdf žiūrėta 2021-06-22

rekomendacinio pobūdžio. Taip pat, pabrėžtina, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nurodyta bendroji išimtis, pagal kurią šis įstatymas nėra taikomas ir turi būti vadovaujama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 22 „Dėl mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašu. Pažymėtina, kad vadovaujantis minėtu aprašu vykdomi ikiprekybiniai pirkimai, kuriais gali būti įsigyjamoms tik mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugos, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnyje¹⁴. Tuo tarpu, vykdomiems pirkimams, kuriais siekiama įsigyti inovatyvias prekes, paslaugas ar darbus, atskiro, detalaus reglamentavimo nėra, išskyrus anksčiau minėtas Gaires, kurių 3.4. papunktyje, be kita ko, įtvirtinta inovatyvaus viešojo pirkimo sąvoka „*Inovatyvusis viešasis pirkimas – viešasis pirkimas, kai perkančioji organizacija pasirenka pirkimo būdą, numato atitinkamus pirkimo vertinimo kriterijus, prašo pateikti alternatyvius pasiūlymus ir (arba) techninėje specifikacijoje įtraukia reikalavimus, kurie užtikrina, kad perkančioji organizacija įsigytų tuos inovatyvius produktus, kurie geriausiai tinka perkančiosios organizacijos funkcijoms efektyviai atlikti ar strateginiams tikslams pasiekti.*“, manytina, stokoja konkretumo, nes perkančiajai organizacijai suteikiama ypatingai plati diskrecija, tiek numatyti pirkimo vertinimo kriterijus, tiek, techninių specifikacijų reikalavimus „<...> *kurie geriausiai tinka perkančiosios organizacijos funkcijoms efektyviai atlikti ar strateginiams tikslams pasiekti.*“, o tokios neapibrėžtos formuluotės interpretacijos gali suponuoti techninių specifikacijų, ribojančių konkurenciją rinkoje, parengimą. Taip pat, pastebėtina, kad Gairių 3.3. papunktyje pateikiamas inovatyvaus produkto apibrėžimas „*Inovatyvusis produktas – naujas arba iš esmės patobulintas darbu ar pastangomis sukurtas objektas (prekės, paslaugos ir darbai), kuris gali būti išleistas į rinką poreikiams tenkinti.*“ apima bet kokią naują ar patobulintą produktą, tačiau produkto „naujumas“ šiandieninėje globalioje dinamiškoje rinkoje turėtų būti vertinamas kritiškai, kaip ir numatytas „patobulinimo“ kriterijus, nes nėra aišku, kiek ir kaip produktas turi / gali būti patobulintas iš esmės, kad būtų pripažįstamas inovatyviu ir koks subjektas turėtų tai vertinti. Atkreiptinas dėmesys, kad „Inovacijos“, „Inovatyvaus produkto“ ir „Inovatyvaus viešojo pirkimo“ sąvokos pateikiamos ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, ir Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymuose, tačiau savo lingvistinė – semantinė struktūra bei reikšmė yra labai artimos aukščiau įvardintoms. Atsižvelgiant į esantį reglamentavimą, teigtina, kad inovatyvumo kriterijus vykdant viešuosius pirkimus ir sprendžiant dėl tokio pirkimo inovatyvumo gali būti suprantamas subjektyviai ir

¹⁴ Prieiga internete: <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360016426559-15-straipsnis-Mokslini%C5%B3-tyrim%C5%B3-ir-eksperimentin%C4%97s-pl%C4%97tros-paslaugos> žiūrėta 2021-06-22

praktikoje taikomas nevienodai, o perkančiosios organizacijos, savo nuožiūra, gali spręsti, koks jų vykdomas pirkimas priskirtinas inovatyviems. Nesant aiškiais kriterijais paremto inovatyvumo ar / ir inovatyvaus pirkimo / produkto apibrėžimo, kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo.

Pvz., **Vilniaus Baltupių progimnazija** (toliau – Baltupių progimnazija) š. m. liepos 12 d. raštu reg. Nr. 5-01-7628 informavo, kad 2020 m. atviro konkurso būdu vykdė inovatyvų pirkimą, kuriuo buvo įsigyjamoms mokinių ir progimnazijos darbuotojų nemokamo ir mokamo maitinimo paslaugos. **Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija** (toliau – J. Basanavičiaus progimnazija) š. m. liepos 19 d. raštu reg. Nr. 5-01-7864 informavo, kad 2019 m. atviro konkurso būdu vykdė inovatyvų pirkimą, kuriuo, taip pat, buvo įsigyjamoms mokinių ir progimnazijos darbuotojų maitinimo paslaugos. **Vilniaus „Ryto“ progimnazija** (toliau – Ryto progimnazija) š. m. liepos 19 d. raštu reg. Nr. 5-01-7893 nurodė, kad 2020 m. atviro konkurso būdu vykdė inovatyvų pirkimą, kuriuo įsigijo tokio pat pobūdžio t. y. maitinimo paslaugų. Atkreiptinas dėmesys, kad progimnazijos aptariamų pirkimų sąlygose numatė, jog ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas bus išrenkamas tik pagal apskaičiuotą paslaugos kokybės teikimo santykį, atsižvelgiant į tam tikrus kokybinius kriterijus, be kita ko, patiekalų patrauklumą, moksleivių aptarnavimo tvarką (savitarna), tiekėjo numatytas aktyviai vykdyti sveiko maitinimo skatinimo ir informacines priemones, ekologiškų maisto produktų naudojimą, švenčių / renginių tematikos atspindėjimą valgykloje. Taigi, įvertinus aukščiau išdėstytą ir atsižvelgus į progimnazijų vykdytų inovatyvių pirkimų objektą, keliamas klausimas – ar į tokius aspektus atsižvelgus ir tokiais kriterijais vadovaujantis maitinimo paslaugų pirkimas gali būti pripažįstamas inovatyviu.

2.2. Neužtikrinama inovatyvių viešųjų pirkimų vykdymo centralizuota priežiūra bei įstaigų vidinė kontrolė.

Kiekvieno viešųjų pirkimų sistemos dalyvio diskrecijai palikus spręsti dėl pirkimo objekto inovatyvumo, gali susidaryti situacijos, kuomet panašių objektų inovatyvumą skirtingi subjektai vertins nevienodai, o tai gali iškreipti inovacijų sklaidos, vystymo ir skatinimo rodiklius, bei neigiamai įtakoti valstybės vykdomą politiką šioje srityje. Manytina, kad konkretnės teisės aktų formuluotės, bei aiškesni inovatyvumo kriterijai labiau paskatintų viešojo sektoriaus perkančiąsias organizacijas ir perkančiuosius subjektus aktyviau vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus ir ieškoti efektyvesnių, išmanesnių ir tvaresnių sprendimų jų poreikiams tenkinti. Tačiau, paminėtina ir tai, kad įvertinus vientiso, nuoseklaus ir aiškaus teisinio reglamentavimo inovatyvių viešųjų pirkimų srityje

nebuvimą, darytina išvada, kad objektyviai negali būti užtikrinama centralizuota tokių viešųjų pirkimų priežiūra ir / ar kontrolė, bei formuojama vieninga procedūrų taikymo praktika. Pažymėtina, jog Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT) savo interneto svetainėje skelbia teminių viešųjų pirkimų analizių statistinius duomenis, be kita ko, ir apie įvykusius inovatyvius pirkimus, tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad VPT informacijos apie mažos vertės inovatyvius viešuosius pirkimus nuo 2017 m. nerenka¹⁵. Tokiu atveju, analizuojamu laikotarpiu, nėra žinomas ne tik visų vykdytų inovatyvių pirkimų skaičius, tačiau, taip pat nėra galimybės įvertinti ir galimų dėsningumų, tendencijų ar kitų veiksnių šių pirkimų vykdymo srityje. Tačiau, taip pat, paminėtina ir tai, kad analizės atlikimo laikotarpiu, Viešųjų pirkimų tarnyboje įkurtas Darniųjų pirkimų (apimančių žaliuosius, socialiai atsakingus ir inovacijų pirkimus) skyrius. Šis padalinys, kurio veikla, be kita ko, apima ir inovacijų pirkimų kuravimą, metodinės pagalbos teikimą, mokymų organizavimą ir konsultacijų teikimą, įkurtas siekiant skatinti tokių pirkimų pažangą, vystant glaudesnius ryšius su darniųjų viešųjų pirkimų dalyviais. Todėl tikėtina, kad ilgainiui, Viešųjų pirkimų tarnybos vykdoma veikla šioje srityje galėtų prisidėti tiek prie inovatyvių pirkimų skatinimo, tiek prie teisinio reguliavimo sistemos šioje srityje tobulinimo.

Pvz., tam tikru atveju, priežiūros ir / ar vidinės kontrolės trūkumą iliustruoja pavyzdys, kuomet atliekant korupcijos rizikos analizę buvo kreiptasi į VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija (toliau – LAKD) kuri, atsakydama į 2020-04-27 Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos raštą reg. Nr. 4-01-3216, 2020-06-02 raštu reg. Nr. 2-9564 pateikė informaciją, kad LAKD, nuo 2018 m. sausio 1 d. nevykdė inovatyvių viešųjų pirkimų. Atkreiptinas dėmesys, kad VPT interneto svetainėje yra pateikta informacija apie 2018 m. LAKD vykdytą inovatyvų pirkimą - t.y. pirkimą, kuriam buvo taikomi inovatyvumo kriterijai. Pirkimo Nr. 376961 „Asfalto dangos konstrukcijų projektavimo modelio ir taikymo programinės įrangos paketo sukūrimas“, sutarties sudarymo data 2018-07-11¹⁶ (2018 m. Excel failas). LAKD 2021-07-29 el. paštu informavo, kad pildant ataskaitą įvyko techninė klaida, vieta kur žymima „Pirkimas atliktas taikant inovatyvaus pirkimo kriterijus“ buvo pažymėta žodžiu „TAIP“, o LAKD analizuojamu laikotarpiu neatlikinėjo pirkimų, kuriems taikomi inovatyvaus pirkimo kriterijai.

Pasiūlymai:

1. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, atsižvelgiant į kuruojamas

---

¹⁵ Prieiga internete: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/Inovatyvus_viesieji_pirkimai_2011_2021_I_ketv.pdf žiūrėta 2021-07-28

¹⁶ Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/pirkimu-ir-sutarciu-duomenys-1/pirkimu-duomenys> žiūrėta 2021-06-16

inovacijų ir viešųjų pirkimų politikos formavimo sritis ir turint teisėkūros iniciatyvos teisę, svarstyti galimybę inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant numatyti ir apibrėžti konkrečius inovatyvumo kriterijus bei jų taikymą rengiant technines specifikacijas ir sprendžiant dėl pirkimo inovatyvumo.

2. Įstaigoms siūlytume vykdyti informacijos, teikiamos Viešųjų pirkimų tarnybai pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, peržiūrą ar taikyti kitą rekontrolės mechanizmą, kad teikiami duomenys būtų tikslūs ir atitiktų faktinę informaciją.

2.3. Korupcijos rizikos veiksniai Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centre vykdant inovatyvius pirkimus.

2.3.1 Nenuoseklus ir dviprasmiškas procedūrų reglamentavimas sudaro sąlygas skirtingai taikyti inovatyvių viešųjų pirkimų procedūras.

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras (toliau – SSKC) 2021 m. gegužės 3 d. raštu reg. Nr. 5-01-5070 informavo, kad analizuojamu laikotarpiu vykdė vieną inovatyvųjį pirkimą, įgyvendinant projektą „Sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių vaikų ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo paslaugas vaikams, specialistų kvalifikacijos tobulinimas“ (projekto Nr. 08.4.2-ESFA-V-622-01-0005) atviro konkurso būdu įsigijo sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo mokymo paslaugas (toliau – Pirkimas). Šis Pirkimas buvo skaidomas į dvi dalis. SSKC nurodė, kad Pirkimą vykdė vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Pirkimo sąlygomis, patvirtintomis SSKC direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 6 d. įsakymu Nr. I-97 „Dėl projekto viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ ir kitais viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais. Manytina, kad nekonkretizavus, kokiais kitais teisės aktais, reglamentuojančiais viešuosius pirkimus, buvo remtasi vykdant pirkimą, galėtų būti keliamas klausimas dėl teisės aktų įgyvendinimo ir tinkamo teisės normų taikymo praktikoje. Korupcijos rizikos analizei atlikti buvo pateikti SSKC direktoriaus įsakymai dėl Pirkimo komisijos sudarymo ir jos pakeitimo, komisijos narių pareigybių aprašymai, jų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos, SSKC viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas, komisijos ir pirkimų organizatoriaus darbo reglamentai, taip pat, Pirkimo sąlygos ir techninė specifikacija, Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas, dviejų Pirkimo komisijų posėdžio protokolai. Atkreiptinas dėmesys, kad korupcijos rizikos analizės atlikimo metu nebuvo pateiktas

pirkimų planas (SSKC interneto svetainėje viešųjų pirkimų planai skelbiami nuo 2020 m.¹⁷), kuriame turėtų būti numatytas Pirkimas ar kiti Pirkimo inicijavimą ir numatomą pirkimo vertę pagrindžiantys dokumentai, tačiau pažymėtina, kad SSKC patikslino informaciją, nurodydami, jog projektas „Sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių vaikų ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo paslaugas vaikams, specialistų kvalifikacijos tobulinimas“ buvo įgyvendinamas pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtrauktiems didinimas ir kova su skurdu“ 08.4.2-ESFA-V-622 priemonę „Vaikų ligų, traumų ir nelaimingų atsitikimų profilaktika, sveikatos priežiūros paslaugų vaikams prieinamumo ir kokybės gerinimas“, o Pirkimui skirtos finansavimo lėšos ir finansavimo sąlygos numatytos 2017 m. gruodžio 19 d. Nr. 08.4.2-ESFA-V-622-01-0005/6.9 (2017)-13 Europos socialinio fondo agentūros ir Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro pasirašytoje „Sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių vaikų ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo paslaugas vaikams, specialistų kvalifikacijos tobulinimo“ sutartyje ir pateikė tai pagrindžiančius dokumentus. Taip pat, SSKC nurodė, jog Pirkimo dokumentai buvo derinami su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, tačiau, tai pagrindžiančių dokumentų ar kitų duomenų SSKC nepateikė. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu, SSKC pateikė 2018 m. numatomų pirkti perkančiosios organizacijos reikmėms reikalingų darbų, prekių ir paslaugų plano pakeitimą, patvirtintą SSKC direktoriaus pavaduotojo, laikinai einančio direktoriau pareigas, kuriame yra numatytas vykdyti aukščiau minėtas Pirkimas.

Taip pat, SSKC pateikė informaciją, jog:

Dėl Pirkimo skundų ir / ar pretenzijų negauta;

Darbuotojai, dalyvavę Pirkimo procedūrose, nuobaudų neturi;

Analizuojamos srities vidaus ir / ar išorės auditų atlikta nebuvo.

Analizuojant SSKC pateiktus įstaigos teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų vykdymą įstaigoje, ir kitus SSKC pateiktus dokumentus, nustatyta:

SSKC direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. I-84 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo“ yra tvirtinamas SSKC viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas (toliau – Komisijos reglamentas), Viešųjų pirkimų organizatoriaus darbo reglamentas (toliau – Organizatoriaus reglamentas) . Taip pat šiuo įsakymu nustatoma, kad pirkimo iniciatoriaus funkcijas vykdo ir reikalavimus viešiesiems pirkimams rengia SSKC direktoriaus

---

¹⁷ Prieiga internete: <https://www.sskc.lt/viesieji-pirkimai.html> žiūrėta 2021-06-23.

pavadootojas ar visų SSKC skyrių vedėjai, pasirašę nešališkumo deklaracijas ir konfidencialumo pasižadėjimus, o mažos vertės viešuosius pirkimus, kurių vertė neviršija 29.000 Eur (be PVM), ir jei tokį pirkimą nėra pavesta atlikti viešųjų pirkimų komisijai, atlieka pirkimų organizatorius, pasirašęs nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Minėtu įsakymu paskiriami už viešųjų pirkimų organizavimą ir priežiūrą atsakingas asmuo ir pirkimų organizatorius, taip pat, už pirkimų planavimą, SSKC paskyros administravimą CVP IS ir už pirkimų vykdymą naudojantis CPO LT atsakingi asmenys.

SSKC Aprašas nustato SSKC tarptautinių, supaprastintų ir mažos vertės pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką, apimančią įstaigos poreikių nustatymo, pirkimų planavimo, inicijavimo, pasirengimo pirkimams, jų vykdymo, pirkimo sutarties sudarymo ir įgyvendinimo procesus.

Aprašo 5.3. papunktyje numatyta, kad „*Pirkimų iniciatorius – perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgalioto asmens paskirtas struktūrinio padalinio vadovas arba **struktūrinio padalinio atsakingasis darbuotojas** <...>*“. Tokia minėtame papunktyje įtvirtinta nuostata galimai prieštarauja SSKC direktoriaus 2017-06-29 įsakymo Nr. I-84 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo“, kuriuo tvirtinamas Aprašas ir, be kita ko, nustatomas tam tikrų centro darbuotojų funkcijų priskyrimas, 2.1. papunkčiui, kuriuo nustatoma, kad „*2.1. **pirkimų iniciatoriaus funkcijas vykdo ir reikalavimus viešiesiems pirkimams rengia Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro **direktoriaus pavadootojas, visų skyrių vedėjai, pasirašę nešališkumo deklaracijas ir konfidencialumo pasižadėjimus;*****“ Tokios aukščiau minėtų punktų formuluotės laikytinos prieštaringomis, ir gali suponuoti situacijas, kuomet tam tikros funkcijos bus vykdomo asmenų, neturinčių įgaliojimų tokioms funkcijoms vykdyti. Rekomenduotina patikslinti minėtų punktų nuostatas.

Apraše yra įtvirtintos ir pirkimo iniciatoriaus funkcijos. Viena jų įtvirtinta Aprašo 11.1. papunktyje „*11.1. atlieka rinkos tyrimą (išskyrus **ypatingos skubos pirkimus ar kitais perkančiosios organizacijos teisės aktuose numatytais atvejais;***“ Tokia minėto punkto formuluotė nėra konkreti (nėra aišku, kokie galimi kiti nustatyti atvejai ir kokiuose įstaigos teisės aktuose jie reglamentuoti) ir gali būti interpretuojama skirtingai, taip sukuriant galimybę inicijuoti ir vykdyti pirkimus nežinant realios padėties (kainų, pasiūlos ir pan.) rinkoje ar piktnaudžiaujant „ypatingos skubos“ sąvoka. Rekomenduotina sukonkretinti 11.1. papunkčio formuluotę, taip pat konkretizuoti (galimai pateikiant blanketines nuorodas) galimus veiksmų atlikimo / neatlikimo atvejus. Pažymėtina, kad SSKC pateikė patikslinimą dėl minėtos formuluotės, nurodydama, kad kiti atvejai SSKC teisės aktuose nėra apibrėžti. Atsižvelgiant į tai, pastaba laikytina aktualia.

Aprašo 17 punktą numato: „17. *Perkančiosios organizacijos pirkimui (pirkimams) organizuoti ir atlikti (mažos vertės pirkimų atveju taip pat gali būti pavedama) sudaryta Viešojo pirkimo komisija, kuria užduotys nustatytos ir suteikti įgaliojimai toms užduotims atlikti Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamente, kurį tvirtina perkančiosios organizacijos vadovas.*“. Esant tokiai 17 punkto formulavimui nėra aišku, kokiais konkrečiais atvejais ir / ar kuo vadovaujantis gali būti sudaryta Viešojo pirkimo komisija mažos vertės pirkimams atlikti. Esantis reglamentavimas neužtikrina, kad pvz. esant sudėtingam ar padalinių bendradarbiavimo reikalaujančiam, ar vykdant „jautrų“ pirkimą ir siekiant užtikrinti skaidrumą, bus sudaryta Viešojo pirkimo komisija. Rekomenduotina apibrėžti konkrečius kriterijus / atvejus, kuomet ir mažos vertės pirkimo vykdymui būtų tikslinga sudaryti viešojo pirkimo komisiją.

Aprašo 27 punkte reglamentuota, kad: „<...> *Pirkimų iniciatoriui rekomenduojama peržiūrėti pirkimų sąrašo rengimo etape atlikto rinkos tyrimo duomenis, rezultatus ir atlikti išsamesnį rinkos tyrimą, būtina pirkimo vertei ir realių tiekėjų (įskaitant ir rinkoje veikiančius Viešųjų pirkimų Viešųjų pirkimų įstatymo 23 straipsnyje nurodytus tiekėjus) skaičiui nustatyti.* <...>“ Toliau tame pačiame punkte nurodoma „<...> *Rinkos tyrimas gali būti neatliekamas esant nuo perkančiosios organizacijos nepriklausančioms ypatingos skubos aplinkybėms (avarija, stichinė nelaimė ir pan.) ar kitais perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais.*“ Esanti 27 punkto formulavimui laikytina prieštaringa, nes rekomendacinio pobūdžio nuostatos, vėliau tame pačiame punkte paneigiamos įvedant konkrečias sąlygas ir numatant išimtis, kada numatyti veiksmai gali būti nevykdomi. Kita vertus, pati numatomų išimčių formulavimui „*kitais perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais*“ laikytina ydinga, nes nėra pakankamai aišku, kokie galimi kiti nustatyti atvejai ir kokiuose įstaigos teisės aktuose jie reglamentuoti. Taip pat, pati rekomendacinio pobūdžio nuostata sudaro galimybę pirkimų iniciatoriui vienašališkai priimti sprendimą dėl rinkos tyrimo atlikimo / neatlikimo, o jo neatlikimo atveju galimos klaidos pirkimo vertių nustatymo ir kitų procedūrų metu. Rekomenduotina detalizuoti kriterijus / atvejus, kuomet pirkimo iniciatorius gali neatlikti išsamaus rinkos tyrimo. Taip pat galėtų būti taikytina pastaba, aktuali 11.1. papunkčiui.

Aprašo 30 punktą numato, kad „30. *Perkančiosios organizacijos vadovui pavedus vykdyti pirkimą, Viešojo pirkimo komisijai, pirkimų organizatorius gali pirkimo iniciatoriaus pateiktą techninės specifikacijos projektą paskelbti CVP IS.*“ Atkreiptinas dėmesys, kad esantis reglamentavimas leidžia pirkimų organizatoriui vienasmeniškai priimti sprendimą dėl techninės specifikacijos projekto paskelbimo CVP IS. Siekiant didinti viešųjų pirkimų procedūrų viešumą, o taip pat siekiant užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui, kuomet techninėse specifikacijose numatyti

reikalavimai parenkami konkrečiam tiekėjui, rekomenduotina numatyti konkrečius atvejus, kada techninės specifikacijos paskelbimas CVP IS būtų privalomas (pvz. sudėtingas, didelės apimties ar vertės pirkimas ir pan.). Aptariamo Pirkimo atveju, nėra duomenų, kad Pirkimo techninės specifikacijos projektas buvo skelbiamas CVP IS.

Aprašo 39 punktas numato: „*39. Pirkimo procedūrų vykdymo metu atsiradus aplinkybėms, kurių negalima buvo numatyti, ar kitoms aplinkybėms, kurioms esant, tik Kompetencijų centro direktorius gali priimti sprendimą, Viešojo pirkimo komisija ar pirkimo organizatorius raštu apie tai informuoja Kompetencijų centro direktorių.*“ Tokia 39 punkto formuluotė vertintina kaip stokojanti konkretumo, nes nėra aišku, kokios tai galėtų būti aplinkybės ir kokius būtent sprendimus (dėl ko / kieno atžvilgiu) galėtų priimti Kompetencijų centro direktorius. Esant tokiam teisinio reguliavimo neapibrėžtumui minėta nuostata galėtų suponuoti pernelyg plačią Kompetencijų centro direktoriaus sprendimų priėmimo diskreciją. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir norint užkirsti kelią galimiems piktnaudžiavimo atvejams, rekomenduotina konkretinti 39 punkto formuluotę. Taip pat, pažymėtina, kad 39 punkte nėra numatyti informacijos, apie atsiradusias aplinkybes, perdavimo Kompetencijų centro direktoriui terminai. Siekiant išvengti galimo procedūrų vilkinimo ir siekiant sprendimų priėmimo operatyvumo bei procesų savalaikiškumo, rekomenduotina tokius terminus numatyti.

Pasiūlymai:

Tobulinti SSKC teisinio reglamentavimo nuostatas, susijusias su: viešųjų pirkimų iniciatorių įstaigoje paskirimu, pirkimo objekto techninių specifikacijų paskelbimu CVP IS priemonėmis, įstaigos direktoriui suteikta sprendimų priėmimo diskrecijos teise pirkimo procedūrų metu.

2.3.2. Neužtikrinama pirkimo komisijos narių interesų konfliktų kontrolė, komisijos vykdomų procedūrų atsekamumas, procesų skaidrumas.

Susipažinus su SSKC darbuotojų, paskirtų Projekto sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo mokymo paslaugų viešojo pirkimo komisijos nariais, nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų duomenimis, nustatytas galimas teisės normų, įtvirtintų VPĮ 21 straipsnio 2 dalyje, pažeidimas. Minėto VPĮ 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad: „*2. Perkančioji organizacija, siekdama užkirsti kelią pirkimuose kylantiems interesų konfliktams, turi reikalauti, kad kiekvienas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pirkimo procedūrose dalyvautų ar su pirkimu susijusius sprendimus priimtų tik prieš tai pasirašęs konfidencialumo pasižadėjimą ir Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos*

komisija nustatytos formos nešališkumo deklaraciją.“ Komisijos reglamento, patvirtinto SSKC direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. I-84 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo“ 4 punktą numato, kad: „*Komisijos narys, prieš pradėdamas darbą Komisijoje, turi pasirašyti nustatytos formos nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą.*“ SSKC direktoriaus 2018-08-06 įsakymu Nr. I-97 „Dėl projekto viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ Projekto sveikatos priežiūros specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo mokymo paslaugų viešojo pirkimo komisijos nariais paskiriami A. S., E. R. ir A. G. Atsižvelgiant į VPI 21 straipsnio 2 dalies reikalavimus, minėti komisijos nariai iki pirkimo procedūrų pradžios turi pasirašyti konfidencialumo pažymėjimus ir pateikti nešališkumo deklaracijas. A. S. šiuos dokumentus pasirašė 2018-08-03, E. R. – 2018-08-03, A. G. – 2018-08-23. VPI 29 straipsnyje yra reglamentuota pirkimo procedūrų pradžios ir pabaigos momentai. Minėtame straipsnyje numatyta: „*29 straipsnis. Pirkimo procedūrų pradžia ir pabaiga 1. Pirkimo ar projekto konkurso procedūros prasideda, kai: 1) Viešųjų pirkimų tarnyba išsiunčia Europos Sąjungos leidinių biurui (supaprastinto pirkimo atveju – paskelbia Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje) perkančiosios organizacijos pateiktą skelbimą apie pirkimą, skelbimą apie projekto konkursą ar išankstinį informacinį skelbimą, kuriuo kviečiama dalyvauti pirkime; <...>*“ Vadovaujantis aukščiau minėtos komisijos 2018-09-10 posėdžio protokole Nr. 1 užfiksuotais duomenimis, skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje 2018-09-08, o Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje 2018-08-10. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad įstaiga neužtikrino VPI nuostatų laikymosi ir A. G. galimai pažeidė VPI 21 straipsnio 2 dalyje ir Komisijos reglamento 4 punkte numatytus reikalavimus, iki pirkimo procedūrų pradžios nepasirašiusi nešališkumo deklaracijos ir konfidencialumo pasižadėjimo.

Susipažinus su minėtos viešojo pirkimo komisijos narių pareigybių aprašymais, pastebėta, kad du iš trijų komisijos narių yra susiję tiesioginiais pavaldumo santykiais. Minėtos komisijos narė E. R. yra Kompetencijų ugdymo organizavimo skyriaus vedėja, o A. G. yra to paties skyriaus vyriausioji specialistė, kurios pareigybės aprašyme yra numatytas tiesioginis pavaldumas ir atskaitingumas minėto skyriaus vedėjui. E. R. pareigybės aprašyme, be kita ko, numatyta, jog ji kontroliuoja pavaldžių darbuotojų (tame tarpe ir A. G.) veiklą, vykdo darbuotojų stebėseną ir vertinimą, duoda privalomus vykdyti pavedimus ir nurodymus. Atsižvelgiant į tai, tiesioginio pavaldumo faktorius tarp komisijos narių gali įtakoti komisijos nario nešališkumą ir objektyvumą.

Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad vykdant minėtą pirkimą surašyti viešojo pirkimo komisijos posėdžio protokolai (2018-09-10 Nr. 1 ir 2018-09-18 Nr. 2) neatitinka Komisijos reglamento 24 punkte numatytų reikalavimų. Minėtame punkte, be kita ko, nurodyta, kad „<...>

Protokole nurodomi Komisijos sprendimo motyvai, <...> balsavimo rezultatai, įvardijant kiekvieno Komisijos nario sprendimą (už, prieš) svarstomu klausimu. <...> Jei Komisijos nariai atskirosios nuomonės nepareiškia, tai nurodoma Komisijos posėdžio protokole.“ Iš aukščiau minėtų komisijos protokolų 2018-09-10 Nr. 1 ir 2018-09-18 Nr. 2 nėra galimybės nustatyti kaip balsavo kiekvienas komisijos narys, ar buvo teiktos atskirosios nuomonės, nepaaiškinami sprendimų priėmimo motyvai.

Pasiūlymai:

1. Vykdyti darbuotojų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, interesų konfliktų kontrolę.
2. Numatyti ir įgyvendinti kontrolės procedūras, siekiant užtikrinti, kad į viešojo pirkimo komisiją nebūtų paskirti asmenys, susiję tarpusavyje tiesioginio pavaldumo santykiais.
3. Įgyvendinti viešųjų pirkimų komisijų atskaitomybės procedūras (išlaikant jų nepriklausomumą vykdomų funkcijų atžvilgiu), siekiant užtikrinti tinkamą viešojo pirkimo procedūrų dokumentavimą, atsekamumą ir skaidrumą.

2.4. Korupcijos rizikos veiksniai Vilniaus Baltupių, Vilniaus Jono Basanavičiaus ir Vilniaus „Ryto“ progimnazijų veiklos srityse, susijusiose su inovatyvių viešųjų pirkimų vykdymu:

2.4.1. Baltupių ir Ryto progimnazijose neatliekamos rinkos tyrimo procedūros arba jos atliekamos formaliai, nesilaikant įstaigos reglamentavimo.

Vilniaus Baltupių progimnazija (toliau – Baltupių progimnazija) š. m. liepos 12 d. raštu reg. Nr. 5-01-7628 informavo, kad 2020 m. atviro konkurso būdu vykdė inovatyvų pirkimą, kuriuo buvo įsigyjamos mokinių ir progimnazijos darbuotojų nemokamo ir mokamo maitinimo paslaugos (toliau – Pirkimas). Baltupių progimnazija nurodė, kad Pirkimas buvo vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Pirkimo atviro konkurso būdu sąlygomis, patvirtintomis Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos (toliau – Komisija) 2020 m. birželio 1 d. protokolu Nr. 1-1. Komisija, vykdydama Pirkimą veikė vadovaudamasi Vilniaus Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentu, patvirtintu Vilniaus Baltupių progimnazijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-603. Taip pat, korupcijos rizikos analizei atlikti buvo pateikti Baltupių progimnazijos direktoriaus įsakymai, kuriais sudaroma Komisija ir jai suteikiami

įgaliojimai, Vilniaus Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, Komisijos posėdžių protokolai, Komisijos narių pareigybių aprašymai, Komisijos narių konfidencialumo pasižadėjimai ir Nešališkumo deklaracijos, Pirkimo iniciavimą pagrindžiantys ir kiti dokumentai. Pažymėtina, kad Patikrinus duomenis, pateikiamus Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos Privačių interesų registre¹⁸ (toliau – PINREG), Komisijos narių – G. L., L. P. (N.), J. V., K. K. pateiktų privačių interesų deklaracijų nerasta. Korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu Baltupių progimnazija informavo, kad Komisija buvo sudaryta atskiram maitinimo paslaugų pirkimui, o Komisijos nariai iki pirkimo procedūros pradžios pateikė Privačių interesų deklaracijas per iki 2021 m. sausio 1 d. galiojusią nuorodą <https://vtek.lt/index.php/deklaravimas>, todėl, tais pačiais kalendoriniais metais, įvykdžius pirkimą, deklaracijų PINREG atnaujinti nebuvo pagrindo. Pažymėtina, kad korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu, Baltupių progimnazija pateikė aukščiau minėtų Komisijos narių privačių interesų deklaracijas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Baltupių progimnazijos direktoriaus 2020 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. V-20 patvirtintų Vilniaus Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių 4.6. papunktyje pateikiamas rinkos tyrimo apibrėžimas „*rinkos tyrimas – kokybinės ir kiekybinės informacijos apie realią bei potencialią prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą (tiekejus, įskaitant ir rinkoje veikiančias „socialines“ įstaigas ir įmones, jų tiekiamas prekes, teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus, užimamą rinkos dalį, kainas ir pan.) rinkimas, analizė ir apibendrintų išvadų, pagal kurias priimami sprendimai dėl pirkimų vykdymo, rengimas. Rinkos tyrimo tikslai: išsiaiškinti rinkos kainą, susiplanuoti pirkimui skirtą lėšų dydį, sužinoti informaciją apie potencialių tiekėjų skaičių, pirkimo dokumentuose keltinus kvalifikacijos reikalavimus, kainos ir kokybės kriterijų lyginamuosius svorius ir pan.*“, o tų pačių taisyklių 12 punkte numatytos pirkimų iniciatoriaus pareigos, be kita ko ir pareiga „<...>atlieka rinkos tyrimą (išskyrus ypatingos skubos pirkimus ar kitais Perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais)“, Tokia minėto punkto formuluotė nėra konkreti, nes nėra aišku, kokie galimi kiti nustatyti atvejai ir kokiuose įstaigos teisės aktuose jie reglamentuoti, ir gali būti interpretuojama skirtingai, taip sukuriant galimybę inicijuoti ir vykdyti pirkimus nežinant realios padėties (kainų, pasiūlos ir pan.) rinkoje ar piktnaudžiaujant „ypatingos skubos“ sąvoka. Rekomenduotina sukonkretinti 12 punkto formuluotę, taip pat konkretizuoti galimus tokių skubių pirkimų atlikimo atvejus. Taip pat, pastebėtina, kad kaip numatyta aukščiau pateiktame rinkos tyrimo apibrėžime, po šio tyrimo atlikimo turi būti parengtos išvados, kurių pagrindu bus priimami sprendimai dėl pirkimo vykdymo. Įvertinus Baltupių progimnazijos

¹⁸ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/deklaraciju-paieska> (žiūrėta 2021-07-19)

pateiktą informaciją, tokių duomenų (išvadų, apklausos pažymų ar pan.), pateikiančių informaciją apie atliktą rinkos tyrimą, nenustatyta. Konstatuotina, kad galimai rinkos tyrimo procedūros nebuvo atliktos arba jos buvo atliktos formaliai, nesilaikant numatyto įstaigos vidinio reglamentavimo.

Baltupių progimnazija, be kita ko, informavo, kad atskirų priežiūros ir / ar kontrolės mechanizmų, siekiant užtikrinti vykdomų procedūrų analizuojamoje veiklos srityje atitikimą teisės aktų nuostatomis, įstaigoje nėra. Baltupių progimnazija, taip pat, pateikė informaciją, jog Vilniaus miesto savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos atliko auditą „Maitinimo organizavimo Vilniaus miesto savivaldybės biudžetinėse bendrojo ugdymo švietimo įstaigose teisėtumo vertinimas“ ir pridėjo šio audito 2021 m. birželio 8 d. ataskaitą Nr. R-05-2 (toliau – Ataskaita). Ataskaitoje¹⁹ nurodoma, kad Baltupių progimnazijos Pirkimo sąlygose nustatytas tiekėjų kvalifikacijos reikalavimas, susijęs su prašymu pateikti informaciją apie tiekėjui išduotą maisto tvarkymo subjekto pažymėjimą, galėjo riboti tiekėjų konkurenciją.

Ryto progimnazijos Pirkimų organizavimo taisyklių, patvirtintų Ryto progimnazijos direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. V-206 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo Taisyklių patvirtinimo“ 4.6. papunktyje įtvirtintas rinkos tyrimo apibrėžimas, kuriuo nurodoma, kad: „*rinkos tyrimas – kokybinės ir kiekybinės informacijos apie realią bei potencialią prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą rinkimas, analizė ir **apibendrintų išvadų, pagal kurias priimami sprendimai dėl pirkimų vykdymo, rengimas.** Rinkos tyrimo tikslai: nustatyti pirkimui skirtą lėšų dydį, surinkti informaciją dėl pirkimo skaidymo (neskaidymo), sužinoti informaciją apie potencialų tiekėjų skaičių, išsiaiškinti numatomo pirkimo tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, išsiaiškinti numatomo pirkimo socialinius, aplinkosaugos aspektus, ar perkamas objektas yra centrinės perkančiosios organizacijos kataloge ir pan.;“*, o minėtų taisyklių 12 punkte įtvirtintos pirkimo iniciatoriaus funkcijos, tarp kurių numatyta „<...>*atlieka rinkos tyrimą (išskyrus ypatingos skubos pirkimus ar kitais Perkančiosios organizacijos teisės aktuose nustatytais atvejais)*“. Tokia minėto punkto formuluotė laikytina ydinga, nes stokoja konkretumo ir nėra aišku, kokie galimi kiti nustatyti atvejai ir kokiuose įstaigos teisės aktuose jie reglamentuoti. Tokia teisės norma gali būti interpretuojama skirtingai, subjektyviai, taip sukuriant galimybę inicijuoti ir vykdyti pirkimus nežinant realios padėties (kainų, pasiūlos ir pan.) rinkoje ar galimai piktnaudžiaujant „ypatingos skubos“ sąvoka. Rekomenduotina sukonkretinti 12 punkto formuluotę, taip pat konkretizuoti galimus tokių skubių pirkimų atlikimo atvejus. Pastebėtina, kad kaip numatyta aukščiau pateiktame rinkos

¹⁹ Prieiga internete: <http://www.vilniuskontrolė.lt/audito-ataskaitos/2021-metai/2021-05-19-ataskaita-nr-r-05-1-del-maitinimo-organizavimo-vilniaus-miesto-savivaldybes-biudzetinese-ikimokyklinio-ugdymo-istaigose-berinimo.html> žiūrėta 2021-07-29

tyrimo apibrėžime, po šio tyrimo atlikimo turi būti parengtos išvados, kurių pagrindu bus priimami sprendimai dėl pirkimo vykdymo. Įvertinus Ryto progimnazijos pateiktą informaciją, tokių duomenų (išvadų, apklausos pažymų, aktų ar pan.), pateikiančių informaciją apie atliktą rinkos tyrimą, nenustatyta. Konstatuotina, kad galimai rinkos tyrimo procedūros nebuvo atliktos arba jos buvo atliktos formaliai, nesilaikant numatyto įstaigos vidinio reglamentavimo.

Pasiūlymai:

1. Užtikrinti numatyto vidinio reglamentavimo normų laikymąsi, kad siekiant nustatyti realią situaciją, susijusią su planuojamu įsigyti pirkimo objektu, rinkoje būtų vykdomos ir tinkamai dokumentuojamos rinkos tyrimo procedūros.
2. Atnaujinti įstaigų tinklapiuose skelbiamą aktualią informaciją, susijusią su viešųjų pirkimų vykdymu, taip didinant skaidrumą ir visuomenės pasitikėjimą viešųjų pirkimų sritimi.
3. Ugdyti personalo, susijusio su viešųjų pirkimų vykdymu įstaigoje, kompetencijas šioje srityje.

2.4.2. Ne visi J. Basanavičiaus ir Ryto progimnazijų pirkimo komisijos nariai yra pateikę deklaracijas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka.

Atliekant KRA nustatyta, kad 2019 m. birželio 28 d. J. Basanavičiaus progimnazijos direktoriaus įsakymu Nr. V-176-A „Dėl Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazijos viešojo maitinimo paslaugų pirkimo atviro konkurso būdu komisijos sudarymo“ į Pirkimo komisiją paskiriami: J. N., S. Š., J. G., D. K. ir V. Š. Aukščiau minėtu įsakymu, be kita ko, šiai Pirkimo komisijai pavedama atlikti Maitinimo pirkimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Pirkimo komisijos darbo reglamentu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais viešuosius pirkimus. Patikrinus duomenis, pateikiamus PINREG²⁰, Pirkimo komisijos narių – J. N., D. K., V. Š. ir J. G. privačių interesų deklaracijų, nurodančių jų dalyvavimą J. Basanavičiaus progimnazijos viešųjų pirkimų procedūrose, nerasta. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad J. Basanavičiaus progimnazijoje nėra vykdoma pakankama asmenų, dalyvaujančių inovatyvių pirkimų procedūrose viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė. Pirkimo komisijos veikloje, dalyvaujant asmenims,

---

²⁰ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/deklaraciju-paieska> (žiūrėta 2021-08-03)

nepateikusiems privačių interesų deklaracijų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka, galimai buvo pažeistos nuostatos įtvirtintos šio įstatymo 4 ir 5 straipsniuose, taip pat, tokiu būdu, galėjo būti nepaisoma Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto Skaidrumo principo. Atkreiptinas dėmesys, kad J. Basanavičiaus progimnazija korupcijos rizikos analizės atlikimo metu nebuvo pateikusi Maitinimo pirkimo iniciavimą pagrindžiančių dokumentų, Pirkimo komisijos posėdžių protokolų, vidinio reglamento, reguliuojančio pirkimų vykdymą įstaigoje. Tačiau, taip pat, pažymėtina, kad J. Basanavičiaus progimnazija korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu pateikė J. Basanavičiaus progimnazijos 2019 m. prekių paslaugų ir darbų planuojamų viešųjų pirkimų planą, patvirtintą J. Basanavičiaus progimnazijos direktoriaus 2019 m. kovo 19 d. įsakymu V-70-A, kuriame Maitinimo pirkimas yra numatytas. Be to, korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu buvo pateikta Maitinimo pirkimo paraiška – užduotis ir Pirkimo komisijos posėdžių protokolai. Atsižvelgiant į tai, kad korupcijos rizikos analizės metu nebuvo pateikti įstaigos institucinio lygmens teisės aktai, reguliuojantys pirkimų vykdymą įstaigoje, nėra galimybės nustatyti kaip reglamentuojamos pirkimų procedūros, ar buvo atliktas rinkos tyrimas (-ai). Be kita ko, pastebėtina, kad duomenys dėl J. Basanavičiaus progimnazijos viešųjų pirkimų planų šios įstaigos interneto svetainėje pateikiami tik dėl 2017 ir 2018 m.²¹ ir nėra atnaujinami.

2020 m. balandžio 10 d. Ryto progimnazijos direktoriaus įsakymu Nr. V-49 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokinių maitinimo paslaugų pirkimo komisijos sudarymo“ į Maitinimo paslaugų pirkimo komisiją paskiriami: G. T., I. M., D. R. ir S. T. Patikrinus duomenis, pateikiamus PINREG²², Pirkimo komisijos nario – D. R. privačių interesų deklaracijos, nurodančios jo dalyvavimą Ryto progimnazijos viešųjų pirkimų procedūrose, nerasta. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad Ryto progimnazijoje nėra vykdoma pakankama asmenų, dalyvaujančių inovatyvių pirkimų procedūrose viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė. Pirkimo komisijos veikloje, dalyvaujant asmenims, nepateikusiems deklaracijų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka, galimai buvo pažeistos nuostatos įtvirtintos šio įstatymo 4 ir 5 straipsniuose, taip pat, tokiu būdu, galėjo būti nepaisoma Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto Skaidrumo principo.

---

²¹ Prieiga internete: <https://basanaviciausprogimnazija.lt/finansai/viesieji-pirkimai/> žiūrėta 2021-08-03

²² Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/deklaraciju-paieska> (žiūrėta 2021-08-05)

Taip pat, atkreiptinas dėmesys, jog Ryto progimnazijos interneto tinklapyje pateikiamas 2020 m. šios įstaigos viešųjų pirkimų planas²³, patvirtintas Ryto progimnazijos direktoriaus 2020 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. V-40, tačiau šiame planavimo dokumente nurodoma, kad numatoma Maitinimo paslaugų pirkimo vertė yra žymiai mažesnė nei numatyta pirkimo iniciavimą pagrindžiančiuose dokumentuose ir šis pirkimas bus vykdomas kitu, nei pirkimo dokumentuose numatytu būdu. Korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu, Ryto progimnazija patikslino informaciją, jog aukščiau įvardintas pirkimas yra kitas mažos vertės pirkimas, vykdytas neskelbiamos apklausos būdu. Pastebėtina, kad Ryto progimnazija pateikė elektroninę nuorodą į Centrinį viešųjų pirkimų portalą <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/PlannedProcurement/DetailsExt/cde45bd9-5e7f-4cd2-8aa4-17bbd6d3dd44>, tačiau čia pateikiama informaciją apie įstaigos vykdyto inovatyvaus pirkimo detalesnę informaciją, o ne įstaigos patvirtintą planuojamų vykdyti pirkimų planą. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad Ryto progimnazija laiku ir tinkamai neatnaujino (neįtraukė / nepakoregavo) viešai skelbiamo įstaigos 2020 m. viešųjų pirkimų plano. Siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnyje įtvirtinto Skaidrumo principo laikymąsi, o taip pat, siekiant užtikrinti tinkamą ir savalaikį visuomenės informavimą, rekomenduotume periodiškai peržiūrėti ir atnaujinti įstaigos tinklapyje skelbiamą informaciją.

Pasiūlymai:

1. Vykdyti darbuotojų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, interesų konfliktų kontrolę.
2. Atnaujinti įstaigų tinklapiuose skelbiamą aktualią informaciją, susijusią su viešųjų pirkimų vykdymu, taip didinant skaidrumą ir visuomenės pasitikėjimą viešųjų pirkimų sritimi.

2.4.3. Vilniaus „Ryto“ progimnazijoje, vykdamas maitinimo paslaugų pirkimą, nebuvo atskirtos pirkimo iniciavimo, organizavimo ir vykdymo funkcijos.

Vilniaus „Ryto“ progimnazija (toliau – Ryto progimnazija) š. m. liepos 19 d. raštu reg. Nr. 5-01-7893 pateikė informaciją, jog 2020 m. atviro konkurso būdu vykdė inovatyvų pirkimą, kuriuo buvo įsigyjamos mokinių ir progimnazijos darbuotojų nemokamo ir mokamo maitinimo paslaugos (toliau – Maitinimo paslaugų pirkimas). Ryto progimnazija informavo, kad pirkimas buvo vykdomas remiantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Maitinimo paslaugų pirkimo sąlygomis, patvirtintomis Maitinimo paslaugų pirkimo komisijos, sudarytos Ryto progimnazijos direktoriaus

²³ Prieiga internete: <https://vilniausrystoproгимnazija.lt/wp-content/uploads/2021/02/2020-m.-viesuju-pirkimu-planas.pdf> žiūrėta 2021-08-04

2020 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-49 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokinių maitinimo paslaugų pirkimo komisijos sudarymo“, Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentu, patvirtintu Ryto progimnazijos direktoriaus 2019 m. kovo 25 d. įsakymu „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento tvirtinimo“. Be to, korupcijos rizikos analizei atlikti buvo pateikta Maitinimo paslaugų pirkimų komisijos narių konfidencialumo pasižadėjimai ir nešališkumo deklaracijos, jų pareigybių aprašymai, 2020 m. kovo 17 d. Ryto progimnazijos direktoriaus įsakymas Nr. V-34 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokinių maitinimo paslaugų pirkimo vykdymo“, kuriuo paskiriamas pirkimo iniciatorius, Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės (toliau – Pirkimų organizavimo taisyklės), patvirtintos Ryto progimnazijos direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. V-206 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo Taisyklių patvirtinimo“, Maitinimo paslaugų pirkimų komisijos protokolai ir kita, su pirkimu susijusi medžiaga. Ryto progimnazija, pateikdama atsakymą į klausimą dėl numatytų priežiūros ir kontrolės mechanizmų, kuriais siekiama užtikrinti vykdomų pirkimų procedūrų atitikimą teisės aktų nuostatoms, informavo, kad pirkimas buvo vykdomas pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą ir Vilniaus miesto savivaldybės rekomenduotas pirkimo sąlygas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad atskirų priežiūros ir / ar kontrolės mechanizmų, siekiant užtikrinti inovatyvių pirkimų procedūrų atitikimą teisės aktų nuostatoms, Ryto progimnazijoje nenumatyta.

Analizuojant Ryto progimnazijos pateiktus įstaigos teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų vykdymą įstaigoje, kitus pateiktus dokumentus, taip pat kitus duomenis nustatyta:

Vadovaujantis 2020 m. kovo 17 d. Ryto progimnazijos direktoriaus įsakymu Nr. V-34 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokinių maitinimo paslaugų pirkimo vykdymo“ paskiriamas pirkimo *iniciatorius* – G. T. 2020 m. kovo 13 d. Ryto progimnazijos paraiškoje – užduotyje dėl maitinimo paslaugų atviro konkurso būdu viešojo pirkimo nurodoma, kad Maitinimo paslaugų pirkimą pavedama atlikti pirkimų *organizatoriui* – tam pačiam asmeniui G. T., o Ryto progimnazijos direktoriaus 2020 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-49 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos mokinių maitinimo paslaugų pirkimo komisijos sudarymo“ sudarytos Maitinimo paslaugų pirkimų *komisijos pirmininku*, taip pat, paskiriamas tas pats asmuo – G. T. Esanti situacija, kuomet tiek pirkimo iniciavimo, tiek pirkimo vykdymo funkcijos yra paskirtos tam pačiam asmeniui, kuris, be kita ko, vadovauja Maitinimo paslaugų pirkimo komisijai, atsižvelgiant į jam deleguotas funkcijas, suteikia ypač plačią sprendimų priėmimo diskreciją atskiruose vykdyto pirkimo etapuose, o tai gali būti vertinama kaip galimas rizikos veiksnys, sudarantis sąlygas piktnaudžiauti vykdant pavestas funkcijas.

Pasiūlymas:

Įgyvendinti priežiūros procedūras, siekiant užtikrinti, kad tas pats asmuo įstaigoje negalėtų vykdyti pirkimo iniciatoriaus, organizatoriaus / vykdytojo ir sudarytos tam pačiam pirkimui komisijos pirmininko funkcijų.

2.4.4. Ryto progimnazijoje nedokumentuojamas arba netinkamai dokumentuojamas sprendimų priėmimas, neužtikrinamas pirkimo procedūrų atsekamumas, taip pat, tobulintina pirkimo komisijos darbo organizavimo tvarka.

Ryto progimnazija teikdama Maitinimo paslaugų pirkimo procedūras pagrindžiančius dokumentus, be kita ko, pateikė ir Maitinimo paslaugų pirkimo komisijos posėdžių protokolus: 2020 m. gegužės 11 d. Nr. 05/11-01 dėl pirkimo procedūrų stabdymo; 2020 m. gegužės 11 d. Nr. 05/15-02 dėl tiekėjo VšĮ „Bruneros“ pateiktos pretenzijos nagrinėjimo; 2020 m. birželio 1 d. Nr. 05/15-03 dėl susipažinimo su elektroninėmis priemonėmis pateiktais pasiūlymais, kuriame nurodoma, kad skelbimas apie pirkimą Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje paskelbtas 2020 m. balandžio 26 d.; 2020 m. birželio 23 d. Nr. 06/23-04 dėl maitinimo paslaugų pasiūlymų vertinimo; 2020 m. rugpjūčio 4 d. Nr. 08/04/05, kuriuo nutarta sudaryti ir patvirtinti preliminarią pasiūlymų eilę ekonominio naudingumo balų mažėjimo tvarka, apie tai atskirai informuojant kiekvieną dalyvį, atkreipiant dėmesį, kad apie tolesnes procedūras ir jų rezultatus informacija bus pateikta atskiru pranešimu. Taip pat, Ryto progimnazija pateikė 2020 m. rugpjūčio 14 d. raštus Nr. SD-108, SD-109 ir SD-110, kuriais informuoja dalyvius apie tai, jog Maitinimo paslaugų pirkimo komisija patvirtino pasiūlymų eilę (patvirtinama 2020 m. rugpjūčio 4 d. protokolu Nr. 08/04/05) ir nustatė laimėtoją, tačiau protokolo ar kito dokumento, pagrindžiančio sprendimą dėl nustatyto laimėtojo nepateikta. Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento, patvirtinto Ryto progimnazijos direktoriaus 2019 m. kovo 25 d. įsakymu „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento tvirtinimo“ 18 punktą numato „18. Komisijos sprendimai įforminami protokolu. <...>“. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, teigtina, kad galimai buvo pažeistos įstaigos vidinio procedūrų reglamentavimo nuostatos.

Susipažinus su Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentu, patvirtintu Ryto progimnazijos direktoriaus 2019 m. kovo 25 d. įsakymu „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento tvirtinimo“, pastebėtina, kad numatomas teisinis reglamentavimas nėra nuoseklus ir išsamus. Minėto reglamento IV skyriuje numatyta pirkimų komisijos darbo organizavimo tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad šioje tvarkoje nėra numatytas

minimalus pirkimų komisijos narių skaičius. Esant situacijai, kuomet komisiją sudaro du nariai, kurie balsuoja skirtingai, vadovaujantis to paties reglamento 17 punktu, sprendimo priėmimą lemtų komisijos pirmininko balsas. Tokia situacija laikytina ydinga antikorpuciniu požiūriu, nes paneigia komisijos sudarymo ir veiklos tikslus ir gali būti prilyginta vienasmeniškai priimtam sprendimui. Taip pat, nenustačius minimalaus komisijos narių skaičiaus, esant tai pačiai situacijai, gali kilti prieštaravimas to paties reglamento 15 punkto nuostatomis, numatančioms, jog komisijos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau kaip pusė komisijos narių. Atsižvelgiant į tai ir siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo ir procedūrų aiškumo, rekomenduotume papildyti Vilniaus „Ryto“ progimnazijos Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentą nuostatomis, numatančiomis minimalų įstaigoje sudaromų pirkimų komisijų narių skaičių.

Pasiūlymai:

1. Įgyvendinti viešųjų pirkimų komisijų atskaitomybės procedūras (išlaikant jų nepriklausomumą vykdomų funkcijų atžvilgiu), siekiant užtikrinti tinkamą viešojo pirkimo procedūrų dokumentavimą, atsekamumą ir skaidrumą.
2. Tobulinti numatytą viešojo pirkimo komisijos darbo tvarką, numatant minimalų sudaromos komisijos narių skaičių, bei įtvirtinant komisijos narių skyrimo ir rotacijos procedūras.

2.5 Korupcijos rizikos veiksniai Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vykdytuose inovatyviuosiuose pirkimuose:

2.5.1. Didžioji dalis mažos vertės pirkimų vykdoma neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant tik vieną potencialų tiekėją.

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (toliau – LSMU) š. m. liepos 30 d. raštu reg. Nr. 5-01-8358 informavo, jog gavus paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės “Bendradarbiavimas” veiklos sritį “Parama Europos inovacijų partnerystės grupėms kurti ir jų veiklai vystyti” vykdė šioje priemonėje numatytus viešuosius pirkimus. Pagal minėtą priemonę, analizuojamu laikotarpiu, LSMU buvo vykdyti 8 projektai, kurių metu atlikti 82 pirkimai. LSMU teikdama informaciją dėl numatytų priežiūros ir kontrolės mechanizmų, kuriais siekiama užtikrinti vykdomų pirkimų procedūrų atitikimą teisės aktų nuostatomis pažymėjo, kad LSMU numatyti priežiūros ir kontrolės mechanizmai yra daugialypiai tiek poveikio, tiek etapiškumo atžvilgiu.

Įstaigos vidinis teisinis reguliavimas, kuriuo siekiama sukurti priežiūros ir kontrolės priemonės, apima visus viešojo pirkimo etapus, o taip pat ir pirkimo sutarčių vykdymą. Taip pat, LSMU informavo, kad vykdant pirkimų planavimo ir inicijavimo kontrolę, šių procesų valdyme yra numatyti keli išankstinės kontrolės žingsniai: pirkimų plano derinimas su atitinkamomis LSMU tarnybomis, administracijos ir finansų direktoriumi; viešųjų pirkimų procedūros pradedamos LSMU Viešųjų pirkimų tarnybai gavus pirkimo iniciatoriaus pirkimo paraišką, pateiktą naudojantis viešųjų pirkimų informacine sistema. Paraiška, kaip pagrindinis pirkimo inicijavimo dokumentas, teikiamas per LSMU pirkimų informacinę sistemą. Kaip nurodė LSMU – taip išvengiama dokumentų keitimo, taisymo, tikslinimo ir pan., taip užtikrinant pirkimų vykdymo skaidrumą bei informacijos atsekamumą. LSMU taip pat informavo, kad analizuojamu laikotarpiu, dėl pirkimų, pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės “Bendradarbiavimas” veiklos sritį “Parama EIP grupėms kurti ir jų veiklai vystyti”, pretenzijų ir skundų gauta nebuvo. LSMU informavo, kad Analizuojamos srities vidaus ir / ar išorės auditų įstaigoje atlikta nebuvo, tačiau pažymėjo, jog Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos atliko atrankinius LSMU vykdytų pirkimų pagal projektus (gavus paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės “Bendradarbiavimas” veiklos sritį “Parama EIP grupėms kurti ir jų veiklai vystyti”) dokumentų vertinimus ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų, turėjusių įtakos pirkimų rezultatams, nustatyta nebuvo, o pirkimai laikytini atliktais tinkamai.

Atkreiptinas dėmesys, jog dauguma (70 pirkimų iš 82) analizuojamu laikotarpiu vykdytų pirkimų yra mažos vertės pirkimai, kaip jie yra apibrėžti Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše²⁴. Išanalizavus LSMU pateiktų pirkimų dokumentus, nustatyta, kad iš 70 vykdytų mažos vertės pirkimų 61 pirkimas įvyko neskelbiamos apklausos būdu kreipiantis į vieną tiekėją. Pastebėtina, kad vykdant minėtus pirkimus, atsižvelgiant į pirkimo objektą (tam tikras prekių / paslaugų grupes), dažniausiai pirkimus laimi tas pats ūkio subjektas. Įsigyjant veterinarinę įrangą, techniką ar preparatus daugiausia pirkimų (2018 m. 11 pirkimų iš visų 26, vykdytų pagal įvairius projektus; 2019 m. 16 pirkimų iš visų 24, vykdytų pagal įvairius projektus) laimi Lietuvos ir Vokietijos UAB „Litgenas“, kurios pagrindinė verslo kryptis – veislininkystės produktų ir paslaugų teikimas. Perkant spaudos darbus projektų veiklų viešinimui dominuoja UAB „Dimera“ (per analizuojama laikotarpį iš vykdytų analogiškų pagal pirkimo objektą 8 pirkimų, laimi 6 pirkimus). Vadovaujantis minėto Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo normomis, perkančioji organizacija, vykdydama pirkimus neskelbiamos apklausos būdu turi teisę kreiptis į pasirinktą skaičių tiekėjų (taip pat ir į vieną tiekėją), tačiau, siekiant užtikrinti viešųjų

²⁴ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a5a0b8525d0611e7a53b83ca0142260e/asr> žiūrėta 2021-08-18

pirkimų principų įgyvendinimą, siekiant išvengti galimo asmeninio suinteresuotumo vykdant pirkimus, taip pat siekiant plėtoti konkurenciją, rekomenduotume dažniau kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją. Atkreiptinas dėmesys, kad STT, korupcijos rizikos analizės atlikimo metu, įvertinusi viešai internete pasiekiamą informaciją, nustatė, kad rinkoje galimai egzistuoja daugiau tiekėjų teikiančių analogiškas minėtoms prekes ir / ar paslaugas, tačiau į alternatyvius tiekėjus nėra kreipiamasi.

Pasiūlymas:

1. Rekomenduotume vykdant mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, siekiant išvengti tendencingo kreipimosi į tuos pačius ūkio subjektus, o taip pat, siekiant išvengti galimo asmeninio suinteresuotumo ir taip užtikrinant pirkimų skaidrumą, dažniau kreiptis į daugiau nei vieną potencialų tiekėją, aktyviau vykdyti rinkos tyrimo procedūras..

2.5.2. Neužtikrinama pakankama asmenų, dalyvaujančių pirkimų procedūrose viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė.

Kaip numatyta Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarčių kontrolės tvarkos aprašo, patvirtinto LSMU rektoriaus 2020 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-108 „Dėl Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarčių kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ 21.12. papunktyje: „Pirkimo iniciatorius deklaruoja savo privačius interesus teisės aktų nustatyta tvarka. <...>“. Susipažinus su LSMU pateikta pirkimų medžiaga, nustatyta, kad 2020 m. R. J. iniciavo pirkimus, kurių paraiškų Nr. yra 5137 ir 8876, Patikrinus viešai teikiamus PINREG²⁵ duomenis, minėto pirkimų iniciatoriaus R. J. privačių interesų deklaracijos, nurodančios jos dalyvavimą LSMU viešųjų pirkimų procedūrose, nerasta. Pažymėtina, kad korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo metu, LSMU pateikė informaciją, jog minėtas asmuo, 2020 m. gruodžio 2 d. interesus buvo deklaravęs ir pateikė minėto pirkimų iniciatoriaus privačių interesų deklaraciją. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad R. J. privačių interesų deklaracijoje ties viešumo statuso žyma nurodyta, kad deklaracija neviešinama. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 10 straipsnyje yra numatytos išimties, kuomet deklaracijų duomenys nėra (negali būti) vieši. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarčių kontrolės tvarkos aprašo, patvirtinto 2020 m. vasario 5 d. LSMU rektoriaus įsakymu Nr. V-108 „Dėl Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarčių kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ 5.5 papunktyje numatyta kad

²⁵ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/> žiūrėta 2021-08-11

„Pirkimo iniciatorius – LSMU darbuotojas, kuris nurodo poreikį viešojo pirkimo būdu įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų ir (ar) parengią jų techninę specifikaciją ir (ar) jos projektą <...> Pirkimo iniciatorių sąrašą tvirtina LSMU rektorius. <...>“. LSMU informavo, kad dėl didelio ir kintančio pirkimus galinčių inicijuoti darbuotojų skaičiaus, numatytas pirkimo iniciatorių sąrašas nerengiamas, o bet kuris darbuotojas prieš pradėdamas pirkimo iniciavimo procedūras, turi deklaruoti savo privačius interesus. Pabrėžtina, kad korupcijos rizikos analizės išvados derinimo metu, aukščiau minėtas LSMU pirkimų iniciatorius R. J. PINREG 2021 m. rugsėjo 9 d. pateikė viešai pasiekiamą savo privačių interesų deklaraciją. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad nors LSMU ir yra reglamentuotos pirkimų iniciatorių funkcijos bei pareigos, be kita ko, ir pareiga teikti privačių interesų deklaracijas teisės aktų numatyta tvarka, tačiau nėra vykdoma pakankama asmenų, dalyvaujančių pirkimų procedūrose viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė, o tai gali turėti neigiamos įtakos siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto Skaidrumo principo laikymąsi.

Pasiūlymas:

1. Užtikrinti vykdomos interesų konfliktų kontrolės efektyvumą įstaigoje, pavyzdžiui įpareigojant tiesioginius asmenų, skiriamų pirkimų procedūroms vykdyti, vadovus ar kitą įgaliotą asmenį, prieš paskiriant asmenis atlikti su pirkimais susijusių procedūrų, vykdyti jų pateiktų privačių interesų deklaracijų turinio patikrą.

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS / PASTABOS

Išanalizavus inovatyvių viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūras, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių²⁶:

3.1. Kritinės antikorupcinės pastabos:

3.1.1. Numatytas inovatyvių viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės teisinis reglamentavimas nėra nuoseklus ir pakankamas, o tai apsunkina praktinį jo įgyvendinimą ir gali sudaryti sąlygas skirtingam jo nuostatų interpretavimui ir nevienareikšmiškam taikymui (motyvai nurodyti 2.1. skirsnyje).

3.1.2. Ne visais atvejais atskiriamos viešųjų pirkimų funkcijos, kuomet tiek pirkimo iniciavimo, tiek pirkimo vykdymo funkcijos yra paskirtos tam pačiam asmeniui, kuris, be kita ko, vadovauja ir tą patį pirkimą vykdančiai pirkimo komisijai (motyvai nurodyti 2.3.3 skirsnyje).

3.1.3. Vykdamt mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, kreipiamasi į vieną tiekėją, o atsižvelgiant į panašių pirkimo objektų grupę, laimėtoju pripažįstamas tas pats ūkio subjektas. Taip tendencingai kreipiantis į tuos pačius ūkio subjektus neužtikrinama tiekėjų konkurencija rinkoje (motyvai nurodyti 2.4.1. skirsnyje).

3.2. Kitos antikorupcinės pastabos:

3.2.1. Įvertinus vientiso, nuoseklaus ir aiškaus teisinio reglamentavimo inovatyvių viešųjų pirkimų srityje nebuvimą, darytina išvada, kad objektyviai negali būti užtikrinama centralizuota tokių viešųjų pirkimų priežiūra ir / ar kontrolė, bei formuojama vieninga procedūrų taikymo praktika (motyvai nurodyti 2.2. skirsnyje).

3.2.2. Nenuoseklus ir dviprasmiškas pirkimo procedūrų reglamentavimas, susijęs su pirkimų iniciatorių skyrimu, techninių specifikacijų projektų paskelbimu, įstaigos vadovui suteikta sprendimų priėmimo diskrecija pirkimo procedūrų metu, sudaro sąlygas nevienodam teisės normų taikymui praktikoje (motyvai nurodyti 2.3.1 skirsnyje).

---

²⁶ Išvadas pagrindžiantys motyvai išdėstyti išvados dėl korupcijos rizikos analizės skyriuje Nr. 2.

3.2.3. Netinkamai valdomi interesų konfliktai – neužtikrinama viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė. Ne visais atvejais, pirkimų procedūrose dalyvaujantys subjektai tai deklaruoja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo numatyta tvarka, todėl kyla rizika, kad priimant sprendimus, pirmenybė nebus teikiama viešiesiems interesams, taip pat, jog nebus užkirstas kelias interesų konfliktams ir galimam korupcijos apraiškų plitimui; konfidencialumo pasižadėjimai ir nešališkumo deklaracijos pasirašomos jau vykdant pirkimo procedūras nesilaikant Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme numatytų nuostatų (motyvai nurodyti 2.3.2., 2.4.2. ir 2.5.2 skirsniuose).

3.2.4. Ne visais atvejais yra dokumentuojamos sprendimų dėl laimėtojo pripažinimo procedūros arba jos dokumentuojamos netinkamai; pirkimo komisijų posėdžių protokolai neatitinka įstaigos numatytų reikalavimų. Taip neužtikrinamas pirkimo procedūrų atsekamumas, o tai gali įtakoti netinkamų sprendimų priėmimo kontrolės trūkumą (motyvai nurodyti 2.3.2 ir 2.4.4. skirsniuose).

3.2.5. Tam tikrais atvejais neatliekamos rinkos tyrimo procedūros arba jos atliekamos formaliai, ne visada laikantis įstaigos numatyto pirkimo procedūrų reglamentavimo. Tokiu atveju, galimos klaidos pirkimo verčių, perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų pasiūlos, galimų tiekėjų nustatymo procesuose (motyvai nurodyti 2.4.1. skirsnyje).

4. PASIŪLYMAI²⁷

Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką vykdant inovatyvius viešuosius pirkimus, teikiame įgyvendinti šiuos pasiūlymus pagal kompetenciją:

4.1. Pasiūlymai, atsižvelgiant į kritines antikorpines pastabas:

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, atsižvelgiant į kuruojamas inovacijų ir viešųjų pirkimų politikos formavimo sritis ir turint teisėkūros iniciatyvos teisę, svarstyti galimybę inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant numatyti ir apibrėžti konkrečius inovatyvumo kriterijus bei jų taikymą rengiant technines specifikacijas ir sprendžiant dėl pirkimo inovatyvumo.

Ryto progimnazijai įgyvendinti priežiūros procedūras, siekiant užtikrinti, kad tas pats asmuo įstaigoje negalėtų vykdyti pirkimo iniciatoriaus, organizatoriaus / vykdytojo ir sudarytos tam pačiam pirkimui komisijos pirmininko funkcijų.

LSMU siūlytume, vykdant mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, siekiant išvengti tendencingo kreipimosi į tuos pačius ūkio subjektus, o taip pat, siekiant išvengti galimo asmeninio suinteresuotumo ir taip užtikrinant pirkimų skaidrumą, dažniau kreiptis į daugiau nei vieną potencialų tiekėją, aktyviau vykdyti rinkos tyrimo procedūras.

4.2. Pasiūlymai, atsižvelgiant į kitas antikorpines pastabas:

4.2.1. SSKC:

4.2.1.1. Patikslinti ir suvienodinti įstaigos vidaus teisės aktų nuostatas, numatančias asmenų, atliekančių viešųjų pirkimų iniciavimo funkcijas įstaigoje, skyrimą ir įgaliojimų šiems asmenims, skiriamiems pirkimų iniciatoriais, suteikimą, siekiant išvengti situacijų, kuomet pirkimus inicijuos asmenys, neturintys tam įgaliojimų.

4.2.1.2. Tikslinti įstaigos vidaus teisės aktų nuostatas, numatančias galimybę, vykdant viešuosius pirkimus, neatlikinėti rinkos tyrimo ypatingos skubos pirkimų atvejais; taip pat, vidaus teisės aktuose konkretizuoti atvejus, kai mažos vertės pirkimo vykdymui būtų tikslinga sudaryti viešojo pirkimo komisiją, bei numatyti konkrečius atvejus, kuomet pirkimo objekto techninės specifikacijos projektas būtų skelbiamas CVP IS priemonėmis.

---

²⁷ Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, prašome per 3 mėnesius nuo šios išvados ir pasiūlymų gavimo dienos pateikti STT informaciją apie šioje išvadoje pateiktą pasiūlymų numatomą įgyvendinimą Jūsų įstaigoje.

4.2.1.3. Tobulinti įstaigos teisinio reglamentavimo nuostatas, susijusias su SSKC direktoriui suteikta itin plačia sprendimų priėmimo diskrecija viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo metu.

4.2.1.4. Numatyti ir įgyvendinti kontrolės procedūras, siekiant užtikrinti, kad į viešojo pirkimo komisiją nebūtų paskirti asmenys, susiję tarpusavyje tiesioginio pavaldumo santykiais

4.2.2. Ryto progimnazijai rekomenduojama tobulinti įstaigoje numatytą vidinį reglamentavimą, susijusį su viešųjų pirkimų komisijų sudarymu ir jų darbo organizavimu, numatant išsamią ir aiškią viešųjų pirkimo komisijos darbo organizavimo tvarką, joje įtvirtinant viešojo pirkimo komisijos narių skyrimo ir rotacijos procedūras, bei numatant minimalų sudaromos viešojo pirkimo komisijos narių skaičių.

4.2.3. Baltupių ir Ryto progimnazijoms siūlytume užtikrinti numatyto institucinio lygmens teisės normų, susijusių su nustatytais pirkimų iniciatorių funkcijomis, įgyvendinimą, kad siekiant išvengti galimų klaidų pirkimo vertei nustatyti ar potencialiems tiekėjams numatyti, kai pirkimas pradedamas vykdyti nežinant realios situacijos rinkoje, numatytais atvejais būtų vykdomos rinkos tyrimo procedūros.

4.2. Pasiūlymai, atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:

4.2.4. SSKC, J. Basanavičiaus, Ryto progimnazijoms, LSMU siūlome: užtikrinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų ir Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymų, bei institucinio lygmens teisės aktų nuostatų, susijusių su interesų konfliktų valdymu, įgyvendinimą, sukuriant veiksmingą viešų ir privačių interesų derinimo įstaigoje mechanizmą, paremtą darbuotojų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose kontrole.

4.2.5. SSKC ir Ryto progimnazijai rekomenduotume numatyti ir įgyvendinti viešųjų pirkimų komisijų atskaitomybės įstaigų vadovams procedūras (išlaikant jų nepriklausomumą vykdomų funkcijų atžvilgiu), kad būtų užtikrintas tinkamas vykdomų procedūrų ir sprendimų priėmimų dokumentavimas, atsekamumas ir procesų skaidrumas.

4.3. Kiti pasiūlymai:

4.3.1. Baltupių, J. Basanavičiaus, Ryto progimnazijoms rekomenduotume:

4.3.1.1. Atnaujinti įstaigų tinklapiuose skelbiamą aktualią informaciją, susijusią su viešųjų pirkimų vykdymu, taip didinant skaidrumą ir visuomenės pasitikėjimą viešųjų pirkimų sritimi.

4.3.1.2. Pagal galimybes, ugdyti personalo, susijusio su viešųjų pirkimų vykdymu įstaigoje, kompetencijas šioje srityje.

4.3.2. Įstaigoms, kurių veiklos srityje buvo atlikta KRA siūlytume vykdyti informacijos, teikiamos Viešųjų pirkimų tarnybai pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, peržiūrą ar taikyti kitą rekontrolės mechanizmą, kad teikiami duomenys būtų tikslūs ir atitiktų faktinę informaciją.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Tomas Motieka, tel. (8 635) 36 340, el. p. tomas.motieka@stt.lt

Rengėjo Tomo Motiekos, tiesioginis vadovas Domantas Lukauskas, tel. (8 656) 60933, el. p. domantas.lukauskas@stt.lt

Išvados dėl korupcijos rizikos analizės

1 priedas

5. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR KITA INFORMACIJA

I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI

1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.

2. Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymas.

3. Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 22 „Dėl mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimas Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“.

5. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938 „Dėl inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairių patvirtinimo“.

6. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2018 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 3D- 853 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2018 metų, patvirtinimo“.

7. Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 3d-118 „Dėl Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, patvirtinimo“.

8. Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklės, taikomos nuo 2020 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. vasario 21 d. įsakymu Nr.3d-121 „Dėl Europos inovacijų partnerystės veiklos grupių steigimo, jų projektų galimybių studijų rengimo ir vertinimo taisyklių, taikomų nuo 2020 metų, patvirtinimo“.

9. Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-924 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. 3D-270 redakcija) „Dėl projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR KITA INFORMACIJA

1. Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro Viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas, Viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, Viešųjų pirkimų organizatoriaus darbo reglamentas, patvirtinti Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. I-84 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo“.

2. Vilniaus Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, patvirtintos Vilniaus Baltupių progimnazijos direktoriaus 2020 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. V-20.

3. Vilniaus Baltupių progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Vilniaus Baltupių progimnazijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-603.

4. Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, patvirtintas J. Basanavičiaus direktoriaus pavaduotojo ugdymui, laikinai vykdančio direktoriaus funkcijas 2018 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. V-87.

5. Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, patvirtintos Vilniaus „ryto“ progimnazijos direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. V-206 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“.

6. Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Vilniaus „ryto“ progimnazijos direktoriaus 2019 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. V-59 „Dėl Vilniaus „Ryto“ progimnazijos viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamento tvirtinimo“.

7. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešųjų pirkimų planavimo, vykdymo ir sutarčių kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-602 (2018 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. V-30 redakcija) ir visi vėlesni jo pakeitimai.

8. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektoriaus 2017 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-648 „Dėl Lietuvos sveikatos mokslų universiteto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“.

9. Įstaigų atsakymai į raštus: 2021-04-27 raštą reg. Nr. 4-01-3216; 2021-06-28 raštą reg. Nr. 4-01-4947; 2021-06-28 raštą reg. Nr. 4-01-4939.

10. Įstaigų vykdytų inovatyvių viešųjų irkimų dokumentai.

11. Kita Įstaigų pateikta informacija korupcijos rizikos analizei atlikti.

12. Įstaigų interneto svetainėse skelbiama ir kita viešai pasiekiamą informacija.

13. 2021 m. rugpjūčio 2 d. el. paštu Viešųjų pirkimų tarnybos pateikti paaiškinimai.